

**UCHWAŁA NR 168/XIX/2025
RADY MIEJSKIEJ W NAROLU**

z dnia 15 października 2025 r.

w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Narol na lata 2026-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49) **uchwala się, co następuje:**

- § 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Narol na lata 2026-2028, którego treść stanowi **załącznik** do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Narol.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje od 1 stycznia 2026 r.

**Przewodniczący
Rady Miejskiej w Narolu**

Paweł Farion

Załącznik
do uchwały Nr 168/XIX/2025
Rady Miejskiej w Narolu
z dnia 15 października 2025 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA TERENIE GMINY NAROL
NA LATA 2026-2028**

Narol, 2025

I. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny dla terenu Gminy Narol na lata 2026 – 2028 jest kontynuacją poprzedniego programu realizowanego w latach 2023 – 2025. Jego podstawowym założeniem jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie systemu profilaktyki, wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych z terenu gminy Narol .

Rodzina jest podstawowa grupa społeczną na której opiera się społeczeństwo. Pełni ona kluczową, pierwszoplanową rolę w procesie socjalizacji, czyli uspołeczniania człowieka. W rodzinie dziecko uczy się norm społecznych, wartości, wzorców zachowania oraz podstawowych umiejętności, które są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Rodzina jako najważniejsze środowisko w życiu człowieka, kształtująca jego system wartości, poglądy, osobowość czy styl życia powinna zapewnić dziecku wszystkie potrzeby psychiczne, fizyczne i intelektualne oraz dać miłość i opiekę, dlatego bardzo ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje między rodzicami, dziećmi oraz rodzeństwem. To w rodzinie uczymy się jak żyć w zgodzie z innymi, jak dostosowywać swoje zachowanie do oczekiwań grupy i jak czerpać z tego korzyści.

Nie wszystkie rodziny realizują powyższe funkcje w takim stopniu by dzieci miały stworzone optymalne warunki osobowego rozwoju. Dysfunkcje w środowisku rodzinnym niosą ryzyko dziedziczenia patologicznych norm i wzorców zachowań oraz negatywnych oddziaływań otoczenia zewnętrznego.

Tylko zdrowo funkcjonująca rodzina daje pewność wykreowania młodego pokolenia, które w przyszłości będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji i stanie się bazą do budowania prawidłowo funkcjonującej komórki społecznej.

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49), do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Podstawowymi założeniami Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz scentralizowanego systemu wsparcia dzieci.

Planowane działania w programie w zależności od celów poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji uwzględniając sytuację danej rodziny, będą miały charakter profilaktyczny, interwencyjny.

Pomoc powinna być udzielana przez właściwych specjalistów, a działania i decyzje względem rodziny podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji takich jak: pomoc społeczna, Szkoła, Sąd, Policja. Działania służb i instytucji pracujących na rzecz rodziny i dobra dziecka powinny być zintegrowane oraz szanować prawo do zachowania tożsamości dziecka.

Jednym z rozwiązań w zakresie wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej jest możliwość przydzielenia asystenta rodziny, który pracuje z rodziną problemową po uprzednim sporządzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego.

Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawczości, wzbudzenie wiary we własne siły, wzmocnienie samooceny, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny.

Ustawa „Za Życiem” nałożyła obowiązki na asystenta rodziny pracującego w Ośrodku, tj:

- koordynowanie działań podejmowanych przez rodzinę w kierunku zmierzającym do odnalezienia się w nowej sytuacji, do opieki nad chorym dzieckiem, do dbania o siebie w sytuacji, kiedy ciąża jest zagrożona,
- wskazywanie placówek gdzie rodzina może uzyskać pomoc,

- umawianie rodziny na ewentualne wizyty lekarskie, jeśli z jakichś powodów rodzina sama nie będzie mogła tego zrobić, organizowanie transportu gdzie dotarcie do przychodni specjalistycznej to wyprawa nie dla wszystkich łatwa,
- koordynowanie działań porodowych i okołoporodowych, oraz aby noworodek miał zapewnioną opiekę neonatologiczną,
- koordynowanie wizyt psychologicznych, psychiatrycznych i innych wizyt specjalistycznych.

Przyjęte zadania w ramach *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na Terenie Gminy Narol na lata 2026 – 2028*, są spójne z:

- Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, (Dz.U. z 2025 r., poz. 49),
- Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1214),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, (Dz.U. z 2024 r., poz. 1673),
- Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz.U. z 2023 r. poz. 2151),
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży z dnia 4 listopada 2016 r. „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o „Karcie Dużej Rodziny” (Dz. U. z 2024 r., poz.1512),
- Zarządzeniem Nr 57/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Narol z dnia 11 września 2023 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie w Narol,
- Zarządzeniem Nr 62/2024 Burmistrza Miasta i Gminy Narol z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie zmiany Zarządzenia w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie w Narol,
- Zarządzeniem Nr 26/2025 Burmistrza Miasta i Gminy Narol z dnia 3 marca 2025 r. w sprawie zmiany Zarządzenia w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie w Narol,

- Uchwałą Nr 618/LIX/2023 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Narol na lata 2024 – 2028.

III. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA W GMINIE NAROL

Gmina Narol zajmuje północną część powiatu lubaczowskiego, wchodzącego w skład województwa podkarpackiego.

Powierzchnia gminy wynosi 203,4 km² i pod względem obszaru plasuje się na drugiej pozycji w powiecie lubaczowskim, po gminie Cieszanów.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r., liczba ludności gminy Narol wynosiła 7 530 osób, z czego 48,53% stanowiły kobiety, a 51,47% mężczyźni.

Liczba ludności gminy stanowi 14,42% ludności powiatu, 0,36% ludności województwa.

Struktura ludności gminy Narol przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 16,04%, osoby w wieku produkcyjnym 59,72%, a w wieku poprodukcyjnym 24,24%. W latach 2023-2024 liczba ludności spadła o 0,57%.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Narol wynosiła 272, w tym 53,68% stanowiły kobiety, natomiast 46,32% stanowili mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,83%.

W zasobach infrastruktury społecznej gminy nie znajdują się żłobki, natomiast funkcjonuje 2 przedszkola, oddziały przedszkolne, 4 świetlice w tym: 3 przyszkolne i 1 pozaszkolna oraz „Klub Malucha” przy Gminnym Ośrodku Kultury w Narolu, jak i prowadzone są zajęcia dla starszych dzieci przez Gminny Ośrodek Kultury w Narolu i Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną w Narolu.

Wynika z tego, że największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, dlatego też rolą państwa jak i samorządu lokalnego jest potrzeba zapewnienia rodzinie poczucia bezpieczeństwa poprzez stałą pracę, wynagrodzenie pozwalające na zaspokojenie potrzeb rodziny, rozwój placówek oświatowych.

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny przedstawiono analizę danych o osobach i rodzinach z terenu gminy objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narolu.

Przyczyny trudnej sytuacji życiowych rodzin ubiegających się o wsparcie przedstawia tabela nr 1.

Tab. 1 Powody trudnej sytuacji życiowej petentów pomocy społecznej MGOPS w Narolu w latach 2022- 2024.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE POWODÓW TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN			LICZBA OSÓB W RODZINACH		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
1.	Bezrobocie	92	87	85	245	236	223
2.	Ubóstwo	85	81	77	206	202	181
3.	Niepelnosprawność	62	61	59	143	148	132
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	81	84	100	199	209	243
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	32	32	38	175	173	132
6.	Alkoholizm/narkomania	22	20	21	30	25	30
7.	Przemoc domowa	0	0	1	0	0	5

Źródło: opracowania własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03-R przygotowywanych przez MGOPS w Narolu

Jednym z głównych problemów z jakimi borykają się mieszkańcy gminy Narol jest bezrobocie. Problem ten wpływa na wzrost izolacji społecznej, przestępczości, alkoholizmu, narkomanii, a także innych zjawisk patologicznych. Wiąże się ono bezpośrednio z występowaniem ubóstwa wśród osób i rodzin nim dotkniętych. Powoduje destabilizację życia rodzinnego i prowadzi do zwiększenia kosztów związanych z pomocą społeczną, w tym przyznawanych w jej ramach świadczeń.

Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narolu w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z wieloma problemami.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności: udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego; udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych; udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych; udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi; wspieranie aktywności społecznej rodzin; motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych; udzielanie pomocy

w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej; motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych.

Celem działań Ośrodka jest świadczenie pomocy społecznej osobom i rodzinom zamieszkującym na terenie Gminy Narol, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Do głównych zadań Ośrodka należy m.in.: przyznawanie i wypłacanie zasiłków (w tym zasiłków stałych, okresowych, celowych, także związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego lub klęski żywiołowej), dożywianie dzieci, praca socjalna.

Ponadto Ośrodek realizując założone cele w ramach zadań własnych ponosi wydatki za pobyt dzieci z terenu gminy Narol w systemie pieczy zastępczej w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W latach 2022-2024 gmina Narol współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej w łącznej kwocie:

- w 2022 r. - 70 762 zł,
- w 2023 r. - 81 694 zł,
- w 2024 r. - 64 980 zł.

Tab. 2 Niektóre formy udzielanej pomocy przez MGOPS Narol w 2022- 2024.

Lp.	FORMY UDZIELANEJ POMOCY	LICZBA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ			LICZBA OSÓB W RODZINACH, W KTÓRYCH UDZIELONO POMOCY		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
1.	Zasilek stały	28	24	19	39	32	24
2.	Zasilek okresowy	78	73	65	203	174	144
3.	Zasilek celowy, specjalny zasilek celowy oraz ramach programu „Posilek w szkole i w domu”	156	14	155	412	353	354
4.	Posilek w szkołach i przedszkolach	66	64	59	306	279	268
5.	Odpłatność Gminy Narol za pobyt w	5	5	4	5	5	4

	Domu Pomocy Społecznej						
6.	Usługi opiekuńcze	18	24	31	22	31	39

Źródło: opracowania własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03-R przygotowywanych przez MGOPS w Narolu

MGOPS w Narolu realizuje również zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, opiekuńczych oraz funduszu alimentacyjnego. W latach 2022-2024 tutejszy Ośrodek realizował zasiłki rodzinne wraz z dodatkami:

- w 2022 r. dla 246 rodzin na kwotę 989 445 zł,
- w 2023 r. dla 206 rodzin na kwotę 822 592 zł,
- w 2024 r. dla 145 rodzin na kwotę 590 484 zł.

W latach 2022-2024 MGOPS wydatkował następujące środki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego:

- w 2022 r. na kwotę 103 379 zł,
- w 2023 r. na kwotę 91 859 zł,
- w 2024 r. na kwotę 92 301 zł.

Natomiast świadczenia opiekuńcze na kwoty:

- w 2022 r. - 3 401 477 zł,
- w 2023 r. - 3 988 173 zł,
- w 2024 r. – 4 884 251 zł.

Od 1 stycznia 2017 r., do MGOPS w Narolu skierowano nowe obowiązki związane z realizacją ustawy z dnia 4 listopada 2016r o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł, przysługuje bez względu na osiągnięte dochody. Podstawą do skorzystania z uprawnień jest zaświadczenie, które potwierdza ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin posiadających troje dzieci i więcej lub rodziców trójki lub więcej dzieci. Zniżki obowiązują zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Została ona wprowadzona ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.

W dniu 1 czerwca 2018r. weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu „Dobry Start”. Świadczenie w wysokości 300 zł przyznawane jest na dzieci do ukończenia przez nie 20 roku życia, bez względu na dochód rodziny, jednorazowo na rozpoczynający się rok szkolny.

Dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymują je do ukończenia przez nie 24 roku życia. Obecnie świadczenie realizuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Program „Rodzina 800+” to systemowe wsparcie polskich rodzin. Jego realizacja rozpoczęła się od 1 kwietnia 2016 r. na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. Obecnie od 2022 r. świadczenie to realizuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Ponadto dużym wsparciem finansowym dla rodzin jest Rodzinny Kapitał Opiekuńczy i Program Aktywny Rodzic, który również realizowany jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Rodzinny Kapitał Opiekuńczy przysługuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończyło 12. miesiąc życia, do ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym dziecko ukończy 36. miesiąc życia. Natomiast Program Aktywny Rodzic dotyczy wsparcia dla rodziców dzieci do lat 3. Ma ułatwić rodzicom i opiekunom pogodzenie zadań związanych z rodzicielstwem i aktywizacją zawodową.

IV. ANALIZA SWOT

W celu opracowania *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na Terenie Gminy Narol na lata 2026 – 2028* została dokonana analiza SWOT, która jest kompleksowym narzędziem pomocniczym pozwalającym pogłębić ocenę elementów, które należy wykorzystać bądź eliminować podczas realizacji zadań. Analiza ta polega na wyszczególnieniu oraz posegregowaniu informacji dotyczącej danej sprawy poprzez wykazanie słabych i mocnych stron, a także szans i zagrożeń oraz podjętych działań

Tab. 3: Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Skoordynowany i dobrze działający system pomocy społecznej zapewniający wsparcie osobom i rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej • Wyszkolona kadra pracownicza • Doświadczenie i wiedza pracowników MGOPS w Narolu • Znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników MGOPS • Zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pomocy społecznej	• Niż demograficzny • Długotrwałe bezrobocie • Wysokie koszty utrzymania rodzin • Brak mieszkań socjalnych i wspomaganych • Wyuczona bezradność i roszczeniowość klientów pomocy społecznej • Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych • Pokoleniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej (syndrom uzależnienia od pomocy społecznej)

• Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb pomocy społecznej, policję, pedagogów szkolnych, kuratorów • Funkcjonująca Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narolu • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Grupy Diagnostyczno-Pomocowe działające w ramach Zespołu • Dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny - otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym • Zatrudnienie Asystenta rodziny pozwalające na niesienie pomocy w rozwiązywaniu problemów w rodzinie oraz poprawę i zwiększenie kompetencji rodzicielskich i społecznych • Zatrudnienie w placówkach oświatowych psychologa • Punkt Konsultacyjny GKRPA w Narolu • Grupa wsparcia dla Anonimowych Alkoholików w Lipsku • Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” finansującego dożywianie dzieci w szkole oraz zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności • Funkcjonowanie w gminie Karty Dużej Rodziny • Program „Rodzina 800+” • Program Dobry Start • Rodzinny Kapitał Opiekuńczy • Program Aktywny Rodzic • Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miast i Gminy Narol na lata 2015-2025 • Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Narol na lata 2024-2028 • Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Narol na lata 2023-2025 • Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Narol na lata	• Rozpad związków, separacja, rozwody, wyjazdy za granicę • Zbyt mała aktywność i gotowość do współpracy społeczności lokalnej • Brak propozycji spędzania wolnego czasu oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej • Brak atrakcyjnej, bezpłatnej oferty wsparcia i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z miejscowości oddalonych od centrum gminy (brak w tych miejscowościach możliwości alternatywnych dla dzieci i młodzieży) • Wzrost liczby zadań nakładanych na samorządy gminne bez odpowiedniej pomocy finansowej • Obciążenie MGOPS w Narolu dodatkowymi zadaniami i brak wystarczających środków finansowych umożliwiających dodatkowe zatrudniania pracowników do realizacji tych zadań • Brak placówek wsparcia dziennego (np. prowadzonych w formie specjalistycznej, realizujących zadania socjoterapeutyczne) • Brak specjalistów lekarzy na terenie gminy (dalekie dojazdy)

2022-2025 • Działalność kulturalna Gminnego Ośrodka Kultury w Narolu • Działalność Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Narolu • oferty sportowe (Akademia Młodego Piłkarza w Narolu) i baza lokalowa (m. im. typu ORLIK, stadiony, boiska, siłownie zewnętrzne i w świetlicach wiejskich) • funkcjonowanie na terenie gminy Narol placówek służby zdrowia	
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Rosnąca świadomość społeczna znaczenia rodziny • Wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej • Powołanie Asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz w ramach ustawy Za życiem • Zatrudnienie Psychologa celem wsparcia dzieci przeżywających trudności • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Możliwość pozyskania środków zewnętrznych • Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, psychologa, pedagogów, nauczycieli • Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi przez wypłatę świadczenia wychowawczego, świadczeń rodzinnych, świadczenia dobry start, świadczenia rodzinny kapitał opiekuńczy, programu aktywny rodzic • Zwiększenie i zróżnicowanie ofert kulturalnych i sportowych	• Niespójne przepisy prawa • Zatracanie wartości rodzinnych • Złożoność problemów rodzin • Emigracja młodych wykształconych osób z gminy Narol do dużych miast i za granicę • Zanik więzi, tradycji rodzinnych, • Rozwój patologii społecznych – alkoholizm, narkomania, przemoc domowa i niewydolność wychowawcza w rodzinie • Wzrost kosztów utrzymania rodziny • Stereotypowe postrzeganie MGOPS jako instytucji udzielającej jedynie wsparcia finansowego • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy” • Wypalenie zawodowe pracowników • Duże obciążenie zawodowe pracowników MGOPS w Narolu (np. biurokracja i nakładanie dodatkowych zadań) • Destrukcyjna rola mediów • Ograniczone możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych rodzin (brak nowych budynków zbiorowego mieszkalnictwa-bloki)

V. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Programu są przede wszystkim:

- Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia i nie sprawuje należytej opieki,
- Rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez nadzór kuratora lub umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej
- Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny:

Głównym celem Programu jest: *Zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej na terenie gminy Narol do końca 2028 r.*

Cele szczegółowe:

1. *Podjęcie działań interdyscyplinarnych w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.*

Zadania

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu jako podstawowa instytucja, zapewniająca pomoc, a tym samym poczucie stabilizacji rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych
- Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Narolu na rzecz rodzin, w których występuje problem przemocy domowej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narolu jako organ pomocowy, działający w ramach profilaktyki i wspierania rodzin borykających się z kryzysem spowodowanym uzależnieniem
- Zapewnienie wsparcia przez Asystenta rodziny
- Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

2. *Poprawa funkcjonowania rodziny oraz zapewnienie stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego*

Zadania

- Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników MGOPS w Narolu.
 - Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
 - Świadczenie pomocy w postaci posiłków .
 - Zapewnienie pomocy Asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
 - Udzielanie poradnictwa przez psychologa w placówkach oświatowych.
 - Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych.
 - Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
 - Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi, a także innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej.
3. *Monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych*

Zadania

- Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
 - Współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej poprzez objęcie dzieci przez placówki oświatowe pomocą pedagogiczną.
 - Wsparcie rodzin zastępczych m.in. w postaci monitorowania i podejmowania stosownych działań w tych rodzinach.
 - Współpraca z PCPR, Policją, Sądem, Kuratorami.
4. *Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży oraz minimalizowanie ich występowania*

Zadania

- Zapewnienie środków na funkcjonowanie wspierania rodziny na terenie gminy Narol.
- Tworzenie i realizacja programów i projektów dla dzieci z rodzin zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
- Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach, stażach, studiach podyplomowych.

- Wsparcie dla rodzin posiadających trudną sytuację finansową z systemu zabezpieczenia socjalnego, jak stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe oraz pomoc przyznawana na podstawie ustawy o pomocy społecznej.
- Działania aktywizujące społecznie i zawodowo na rzecz rodzin, w których członkowie rodziny pozostają bez pracy.
- Udzielanie wsparcia pedagogicznego uczniom.
- Prowadzenie zajęć w świetlicach szkolnych i wiejskich (środowiskowych).
- Współpraca wszystkich podmiotów pracujących na rzecz dzieci.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Założenia *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Narol na lata 2026 – 2028* w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne oraz inne podmioty.

Przy realizacji Programu powinny współpracować w szczególności:

- Urząd Miasta i Gminy w Narolu
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narolu
- Zespół Interdyscyplinarny w Narolu
- Gminny Ośrodek Kultury w Narolu
- Placówki Służby Zdrowia na terenie gminy Narol
- Szkoły i przedszkola z terenu gminy Narol
- Posterunek Policji w Narolu

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU

Finansowanie *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Narol na lata 2026 – 2028* odbywać będzie się w ramach środków budżetu Gminy Narol, oraz dotacji i środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. ZAKŁADANE EFEKTY

Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Narol na lata 2026 – 2028 zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodziny w gminie Narol.

Wspieranie będzie miało charakter profilaktyczny, a celem będzie uświadomienie rodzinom, że ich sytuacja nie musi być trwała. Wsparcie instytucjonalne zapewnione będzie w sytuacji, gdy rodzina nie będzie w stanie sama poradzić sobie z dotykającymi ją problemami.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowanie negatywnych zachowań, a także stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka.

Zadania z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodziny.

X. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Harmonogram realizacji *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Narol na lata 2026–2028*

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1	rozpoznawanie i analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyny kryzysu problemów opiekuńczo - wychowawczych	MGOPS	2026-2028
2	prowadzenie poradnictwa socjalnego i pracy socjalnej	MGOPS	2026-2028
3	objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, uczniów szkół podstawowych i przedszkoli w formie gorącego posiłku	MGOPS Szkoly	2026- 2028
5	przyznanie pomocy finansowej oraz rzeczowej rodzinom na dofinansowanie zakupu artykułów szkolnych oraz podręczników	MGOPS Szkoly	2026-2028
6	monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin poprzez kontakt i współpracę z podmiotami świadczącymi usługi medyczne na terenie gminy Narol	MGOPS Służba Zdrowia	2026-2028
7	zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom (m.in. dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, innych świadczeń na rzecz rodzin, oraz w ramach ustawy o pomocy społecznej poprzez przyznawanie zasiłków i pomocy w naturze oraz stypendiów i zasiłków szkolnych)	MGOPS UMiG	2026-2028

8	systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystentów rodzin, nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom, pedagogów	MGOPS Szkoly Służba Zdrowia	2026-2028
9	umożliwienie i wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych poprzez udział w warsztatach i innych formach edukacyjnych	MGOPS	2026-2028
10	zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, w szczególności poprzez: - profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami	MGOPS GKRPA Policja	2026-2028
11	kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny	MGOPS	2026-2028
12	kontynuacja zatrudnienia psychologa	Szkoly	2026-2028
13	promowanie rodzin wspierających	MGOPS	2026-2028
14	udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie podstawowej funkcji komórki społecznej	MGOPS GKRPA	2026-2028
15	prowadzenie działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy domowej, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”	MGOPS ZI Policja	2026-2028
16	współpraca z PCPR, Policją, Sądem i Kuratorami w ramach działań wspierających rodziny przeżywające problemy opiekuńczo-wychowawcze	MGOPS GKRPA	2026-2028
17	prowadzenie świetlic szkolnych i wiejskich (środowiskowych) dla dzieci i młodzieży	MGOPS Szkoly GOK	2026-2028

XI. MONITORING EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Narol na lata 2026–2028 jako dokument otwarty będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Program koordynowany będzie przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu. Celem monitoringu będzie uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych w ramach Programu działań w zakresie czasu ich realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz wskazanie dalszych potrzeby.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Ewaluacja jako systematyczna i obiektywna ocena programu lub polityki, założeń, procesu realizacji i rezultatów, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach działań, powinna dostarczać rzetelnych i przydatnych informacji oraz współdziałanie wszystkich partnerów zaangażowanych w realizację programu".

XII. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada stworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin w gminie Narol.

Celem jest danie możliwości rodzinie samodzielnego zmięczenia się z problemami, wskazanie alternatywnych rozwiązań oraz profilaktycznego wsparcia zwiększającego szansę rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku a także stymulowanie do wykorzystania własnej aktywności i wewnętrznego potencjału każdej osoby w rodzinie.

Ścisła współpraca instytucji i podejmowanie działań na rzecz rodziny są ważnym elementem powodzenia realizacji Programu.